

Kommunen noget Saadant, da for Kommunen at sige: Vi se os ikke i Stand til at modtage Tilbudet. Derved vilde meget Arbejde være spildt, og man vilde — ved at tage Sagen paa en anden og forskjellig Maade — maaske kunne faaet nogen Nytte deraf. Jeg skal imidlertid ikke dvæle derved; det er nu fæstet, og det vil altsaa vise sig, om det kan lade sig gennemføre. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Trier) fremkom med flere statistiske Oplysninger. Jeg maa ligesom den sidste Taler (Zuel) gøre opmærksom paa, at de egentlig ikke bethyde Noget. Ganste vist er det Noget, alle maa erkende, at gode Boliger ere gode for Sundheden og daarlige Boliger skadelige for Sundheden; men overfor den Forskel, der — som han gjorde opmærksom paa — f. Ex. er i imellem Dødeligheden i Løgeforeningens Boliger og andre Dele af Byen, skal jeg kun gøre opmærksom paa, at der er en Befolkning, som staar langt lavere end den egentlige Arbejderbefolkning, og at det navnlig er den, som flokkes sammen i disse uhyre Mængder uhyggelige Veiligheder, og det er derfor ganste naturligt, at Dødeligheden der er større end i de Boliger, som beboses af de egentlige Arbejdere, der føre et regelmæssigt og ordentligt Liv. — Med Hensyn til Forslaget selv bestaar det jo af to Dele, den første gaar ud paa, at man kan anvende indtil Halvdelen af 4 Mill. paa at omregulere overbebyggede og usunde Kvarterer her i Byen. Enhver, der kender Kjøbenhavns Byggeforskel og Bygningerne her i Byen, vil jo erkende, at hvis man virkelig skulde gennemføre dette Forsaal, skulde man omtrent rive Halvdelen af Byen ned. Der er det store Kvarter mellem Gøttersgade og Røjbmagergade, som indbefatter Kristenberntøbs Stræde, Antonistræde, Landemærket, Sværttegade og alt dette. Det er saa tæt bebygget, og der er saa lidt Luft, at der maatte en meget betydelig Udrensning til for at bringe et sundt Kvarter til Veie der. Der er dernæst Kvarteret paa den anden Side: Udelgade, Borgergade osv., hvor der ogsaa findes en Mængde daarlige og usunde Boliger. Og saa Kvarteret omkring Holmensgade for ikke at tale om Kristianshavn. Man vil der komme til saa uhyre Summer, at jeg ikke ser nogen som helst Mulighed for, at de kunne tilveiebringes. Hvad f. Ex. angaar det af mig først nævnte Kvarter, tror jeg, efter Oplysninger, som jeg har faaet, at Nedrivningen af Bygninger i det Kvarter vil koste 5—6 Millioner. Saa vil man sige, at saa sælger man jo ogsaa Byggegrunde, og derfor vil man faa Betydeligt ind. Men dertil vil jeg gøre opmær-

som paa, at, naar Gaderne skulle gjøres bredere, ville flere af disse Grunde blive saa smalle, at der aldeles ikke maa bygges paa dem. Dertil kommer, om man ogsaa bygger en Del om, vil der dog ikke derved blive tilstrækkelig Luft, man maatte ligesom lave en Rarré af aabne Pladser for at bringe Luft derind, og hvad vil man saa opnaae? Ja paa et lille Stykke har man frembragt bedre Forhold, men alt det Øvrige ligger hen. Det forekommer mig, at man med Hensyn til dette Spørgsmaal maatte gaa en anden Vei. Der maatte anstilles meget nøiagtige Undersøgelser og lægges faste Planer til, hvorledes man efterhaanden lidt efter lidt kunde udføre dem. Det maatte ske gennem Staten og Kommunen, hvis der overhovedet kunde være Tale derom. Det er kun nogle saa Bemærkninger for at vise, at den første Del af dette Forslag er temmelig let fremkommet, at den ikke er baseret paa nogen ordentlig Undersøgelse af vore virkelige Forhold, men kun paa disse almindelige Undersøgelser, som ogsaa den ærede Ordfører omtalte, af de daarlige og usunde Forhold, og hvor ønskeligt det var at faa dem bort. Dernæst vil jeg gøre opmærksom paa, at det er en meget uheldig Tid at komme til Kommunen med Forslag som dette. Ganste vist er det en Gave, men en Gave, som vil blive Kommunen meget dyr. Og naar der blev sagt, at Kjøbenhavns Kommune er meget rig, vil jeg sige, at det er den dog ikke i dette Dieblit, hvor den end ikke uden at laane kan fuldbyrde Foretagender, som ere i Gang, og flere af disse ere i Virkeligheden af lige saa stor Betydning for Sundheden, som at faa ombygget de mindre Gader. Der er saaledes Tale om flere Kloaksystemer, om Vandforsyning, og om flere almindelige Arbejder, som komme den hele Befolkning til Gode, og ogsaa i sanitær Henseende medføre forbedrede Forhold. Det er jo bekendt nok, at f. Ex. godt Vand er af de allervigtigste Midler til at befordre Sundheden, men selv om man vil se bort fra Alt dette, og forudsætte at Kommunen modtog denne Gave, vilde man derved paatage sig en Forpligtelse til at forrente den, men hvorledes kan man det, naar Kommunens Indtægter nu i dette Dieblit ere fuldstændig optagne ved, hvad der er, og vi maa jo ikke gaa videre. Det havde været naturligere, om man hertil havde prøvet et Forslag om f. Ex. at ophæve de 3 pCt., som er det Høieste, Kommunen maa tage af Skattehyderne. Det maatte være en nødvendig Betingelse. Der er flere af disse Forhold, som jeg ikke nærmere skal komme ind paa. Jeg tror, det er umuligt for Kommunen at gaa ind paa det paa den Maade. — Det andet